

קבוצה 5: התחלה חדשה

עדויות

”עברנו את הגבולות בתחבולות רבות, לפחות ארבעה-חמישה גבולות. פעמיים קיבלנו ניירות מזויפים. [...] גבול אחד עברנו ברגל. אני נִשְׁאָתִי ילד של מישהו. גבול אחד ברכבת משא. הכניסו אותנו לקרון אחד או שניים וסגרו אותם. רכבת המשא הריקה עברה את הגבול כדי להביא סחורה, ואנחנו היינו בתוך הקרונות. [...] היינו מעל תשע-מאות מעפילים. ממש שפכו אותנו לתוך האוניה [...] האוניה עגנה בחופי הארץ והאנגלים גילו אותנו. [...] הקיפו אותנו אוניות מלחמה ואז היה גם מין דבר שלא שוכחים למרות שזה כבר אחרי ארבעים ושבע שנים. עגנו והעלנו את דגל הלאום על התורן למעלה למעלה. אני חושבת שעגנו בלב הים. הייתה לנו הרגשה שכל עם ישראל עומד על החוף בחיפה, כי המזח היה מלא [...] דבר כזה לא שוכחים ודבר כזה נתן לנו לעבור המון המון קשיים”

רחל בן חיים, ארכיון יד ושם

”חייתי במחנה עקורים בגרמניה, וחלמתי להיות חופשייה בארה”ב או בישראל. אחת ולתמיד החלטתי לעשות משהו לעתידי. כתבתי מכתב לדודי שחי בוויילמינגטון [ארצות הברית] ובקשתי ממנו עזרה. הוא עשה כן. הוא שלח לי אפידיוויט [אישור הגירה]. [...] חיכיתי זמן רב ליום שבו אוכל להגיע לארץ חופשית, שבה אין חשיבות לגזעך או לדתך, שבה כל אחד חופשי ומאושר; שבה כל הילדים הולכים לבית ספר ונהנים מן החיים. חיכיתי זמן רב והשגתי מה שציפיתי לו כל כך הרבה. קיבלתי את הדרכון שלי ב-17 בנובמבר 1947...”

דורותי פינגר, ארכיון יד ושם

קבוצה 5: התחלה חדשה

עדויות

"...אחרי שהיינו ברומא שנתיים וחצי, הצלחנו להתנער מן הזהות של עקורים. ניסינו לעלות לארץ ישראל, ארץ חלומותיי מאז ומתמיד, אבל הבריטים שלטו שם ולא התירו לנו להיכנס. כאשר קרובים של בעלי בדרום אפריקה שלחו לנו ניירות הגירה, הגשנו בקשה, ובסופו של דבר, בסוף שנת 1948 התירו לנו את הכניסה. וכך הגענו ליוהנסבורג"

ריבה בינדר, ארכיון יד ושם

"ביום רביעי ג' בתשרי תש"ח (6 באוקטובר 1948), בשעות המוקדמות של הבוקר, לאחר שיט של ימים אחדים בים התיכון הסוער, הטילה אניית העולים 'עצמאות' עוגן בנמל חיפה. הדבר היה למחרת ראש השנה. הייתי כחולם. עם שחר עמדתי על סיפון האנייה עם 1,050 עולים נוספים. כולנו התבוננו ברצועת החוף שאליה התקרבנו, בהר הכרמל שהלך וגדל לעינינו. הסתכלנו מלאי תקווה וציפיות בארץ המובטחת. הרגשתי שאני מגיע הביתה. הייתי בן שש עשרה."

מנחם מאיר ופרדריק ריימס, האם העצים פורחים אצלכם?, יד ושם, ירושלים, 2000, עמ' 141

"ובכל זאת, למה ארץ ישראל דווקא? [...] בסביבתי הקרובה השאלה מעולם לא התעוררה - היה מובן מאליו כי חותרים לארץ ישראל. צליל שקשוק הגלגלים היה חד-משמעי ונחרץ - אין עוד למי לחכות, אין לאן לחזור"

שלום קפלן אילתי, לחצות את הנהר, יד ושם, ירושלים 1999, עמ' 297

קבוצה 5: התחלה חדשה

תמונה 1

שני אחים, פליטים מטרנסניסטריה, אחר מלחמה

קבוצה 5: התחלה חדשה

תמונה 2

| פליטים ישנים במטוס אמריקאי במהלך טיסה אל מחוץ לגרמניה

קבוצה 5: התחלה חדשה

תמונה 3

| משפחה מרומניה בדרכה מהאוניה למעברה בישראל, מרץ 1951

קבוצה 5: התחלה חדשה

שאלות לדיון

התבוננו בתמונות, קראו את העדויות וענו על השאלות:

1. חלק גדול מהניצולים בחרו לאחר השחרור שלא להישאר בארצות מולדתם ולבנות בית חדש במקום אחר. מה, לדעתכם הם הותירו אחריהם?
2. מה משמעותה של עזיבת העולם שאבד לטובת ניסיון לחיים בעולם החדש? במה הדבר כרוך?